

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum IV. Illo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

nam Pignoris obligatio non consistit, nisi de his, quæ quis de bonis suis obnoxia facit, prout dicitur in *L. qui filios 6. qua res pignori obligari &c.* res autem Ecclesiæ non sunt propriæ rectoris, seu Prælati, cum earum administrator sit, non dominus *c. 2. de donationibus*. Igitur non consistit earum obligatio, si fiat in propriam utilitatem. Ita *Gl. hic v. necessitate*.

Dices. Si obligatio Pignoris irrita fuit, potuit Ecclesia pignus revocare à creditore, & idèd necesse non erat heredem presbyteri, seu Rectoris adigere ad recuperandum. Respondetur cum *Gl. ibidem in 3. responsione, & Gl. in c. placuit 15. v. pertineant, causa 16. q. 3.* in electione Ecclesiæ esse, num velit directâ viâ agere adversus illum, qui pignus, aut rem malè à rectore distractam detinet, an contra ipsum restorem, aut Ecclesiam indemnem servet, prout colligitur ex *L. ult. Cod. si Rector vel curator intervenit &c.* Ubi habetur, si tutor, vel curator rem minoris natu malè distraxerit, posse minorem petere, ut restituatur, vel contra tutorem, ut damnum refarciat; Ecclesia autem minori æquiparatur *c. 3. de in interm restitutione*.

2 Notandum secundum. Non tantum Prælati, seu Rector Ecclesiæ obligatur ad refarciendum damnum, quod per dolosam, vel negligentem administrationem intulit, sed etiam hæres ejus, eò quod obligatio personalis ad heredem transeat, prout *hic Abb. notavit, & docuit Gl. in c. 2. causa 12. q. 4. argum. L. quid quid 7. C. arbitrarium tutela*. Ubi hoc idem dicitur de tutore, si dolo vel culpâ latâ, aut levi minori acquirere intulerit, ad refarciendum obligari. Verum & vice versa, si Prælati aliquid ex proprijs pro necessitatibus Ecclesiæ expendit, aut damnum passus est, id ipsi restitui debet *at. c. 2. & tradit Abb. p. 2. consilium Consilio 10.* Quia officium suum nemini damnosum esse debet. Ad extremum addo, si rector, seu parochus non multos redditus habens, atque patrimonialibus bonis destitutus, debita quædam, infirmis

causâ, contraxerit, & mortuus sit, æquum esse, ut Ecclesia, cui servit, ea dissolvat, vel id onus successorum imponatur. Quod re vidori potest *Abb. hic n. 5.*

CAPITULUM IV.

Illo.

PARAPHRASIS.

H. & B. fratres viginti tres libras argenti ceperunt mutuò à G. muliere filia Theobaldi, cui fratres illi dederant quædam vineas, postea repetere volebant, quam pignori pro pecunijs illis obligatas. Hanc causam Innocentius III. quædam delegaverat, cum mandavit, ut mulierem, & filios ejus ad vineas cum fructibus ultra sortem, seu pecunias mutuas perceptas, per penam Curie Lateranensis adversus usurarios restitutos compellat. Verum ex parte G. hoc redum propositum fuit, vineas non se pignori obligatas, sed purè venditas, sicuti in instrumento apparet; tunc verò dixit H. vineas à se & fratre suo non purè venditas, sed pignori fuisse obligatas, idque ex eo liquere, quod conditioni conditio adjecta fuerit, ut tempore contractus intra duos annos Theobaldo emptio displiceret, et tempore G. pater dicti H. venditoris, viginti sex libras, computatis fructibus in eis, solvere deberet. Tunc penam dubitarunt, & Pontificem consulentes, numis contractus pura & absolute venditio, an verò pignus censeri debeat. Respondet Papa, licet non clarè constet, qualisnam contrahentium intentio fuerit, atque spectatâ formâ contractus venditio non conditionalis, sed pura videatur, quæ propter conditionem pactionem redemptionis dissolvi potest, tamen ob duos, quæ in contractu expressa fuerunt, præsumptionem vehementer nasci contra emptorem, videlicet, quod fructus percepti debeant in solvenda pecunia

annua numerari, & quod ultra summam acceptam venditor sexaginta solidos solvere debeat, præsertim cum idem emptor aliàs quoque usuras exercere solitus sit.

SUMMARIUM.

1. Verba contractus attendenda, si de intentione contrahentium dubitetur.
2. Venditio rei fieri potest, adjecto pacto revenditionis, in gratiam emptoris.
3. Fructus tamen interea percepti ad emptorem pertinent.
4. Usura tamen suspicionem præbet pactum redimendi juxta arbitrium emptoris, majore statuto pretio pro revenditione, quam pro prima venditione expositum fuerit.
5. Quæ suspicio nonnunquam augetur potest ex qualitate personæ, vel alijs circumstantijs.

Notandum primum. Si de intentione contrahentium, qualeni contractum instituere intenderint, controversia oriatur, videndum est, quidnam verbis expresserint, (v.g. quod emptionem, & venditionem celebrare velint) iisque standum, nisi ex adjunctis, seu adjectis conditionibus, aut patet appareat, vel præsumptio fieri possit, aliud ipsos intendisse, quia non quod scriptum, sed quod gestum est, inspicitur, ait Gl. hic v. obligatis, juxta tit. Cod. plus valere, quod agitur, quam quod simulatè conuincitur, & facit ad hoc propositum L. ex venditio 15. §. Papinianus. ff. locati.

Notandum secundum. Venditio rei fieri potest adjecto pacto revenditionis in gratiam emptoris, ita, ut si emptori placuerit, prior venditor redimere cogatur rem, quam vendidit L. quod si 31. §. si quid ita. ff. de adilitio edicto. Quemadmodum & in gratiam venditoris pactum adijci potest, ut si ipsi placuerit, rem venditam redimendi facultatem habeat. L. 2. cod. de pactis inter emptorem &c. His addit Glossa v. proximos annos. Pactum revendendi, si emptori pla-

cuerit, adijci posse, vel ad tempus determinatum v.g. intra duos annos, ut in casu hujus cap. vel indeterminatè, tunc sexaginta dies utiles emptori concedi, cit. §. si quid ita.

Notandum tertium. Si venditio rei fiat adjecto pacto redimendi, fructus interea percepti pertinent ad emptorem tanquam rei emptæ dominum. Ita sumitur ex isto 6. & cit. L. 2. tradit Gl. hic v. percepti & lib. 3. tra. 4. c. 16. n. 17. in fine docui. Requiritur tamen, ut venditio pura fuerit; si autem conditionata, videl. ut si fiat, vel non fiat, res inempta sit, tunc eveniente conditione fructus percepti venditoris sunt. L. si fundus 4. ff. de lege commissaria. L. necessario 8. ff. de periculo, & commodo rei vendita.

Notandum quartum. Contra rei naturam est, & idèd suspicionem usuræ præbet, si venditioni apponatur pactum redemptionis ad arbitrium emptoris, majore statuto pretio, quàm fuerat in prima venditione; propterea, quòd gravamen hoc appositum venditori, ut paratus esse debeat redimere, si emptor velit, in partem pretij computari debet, & idèd sine causa, & non secundum naturam, atque justitiam contractus venditor gravatur, ut majore pretio redimere cogatur. Itaque suspicio est simulatæ emptionis, verè autem existentis mutui, in quoniam onus impositum sit, mutuuario rem aliquam pignoris loco obligandi, & tempore constituto, vel cum mutuanti placuerit, majore pretio redimendi, ac proinde aliquid ultra sortem dandi, quod est usurarium, prout explicavi cit. c. 16. n. 18.

Notandum quintum. Si aliæ conjecturæ adsint usuræ committæ, augetur suspicio, ac præsumptio ex qualitate personæ, quæ etiam aliàs solita fuit usuras exercere, & generatim loquendo ex consuetudine, sive ex eo, quòd aliquis facere solitus est, generari præsumptionem colligitur ex L. vel universorum 12. juncta Gl. ff. de pignoratitia actione L. qui semisse: & quæsitum. ff. de usuris. L. nummis 75. ff. de legatis 3.

Na:

CAPI-